Vlaams Parlement

stuk **2398** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 29 januari 2014 (2013-2014)

Hoorzitting

over verleden, heden en toekomst van het Vlaams Audiovisueel Fonds

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heer Johan Verstreken

verzendcode: CUL

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Philippe De Coene.

Vaste leden:
de heer Paul Delva, mevrouw Els Kindt, de heren Johan Verstreken, Veli Yüksel;
de heren Johan Deckmyn, Chris Janssens, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Jo De Ro;
de heren Philippe De Coene, Chokri Mahassine;
mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck, de heer Marius Meremans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:
de dames Vera Jans, Tinne Rombouts, de heer Johan Sauwens, mevrouw Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Jan Penris, Wim Van Dijck;
de heren Peter Gysbrechts, Sas van Rouveroij;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Jan Roegiers;
de heren Wilfried Vandaele, Kris Van Dijck;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Toegevoegde leden:
de heer Erik Arckens.

INHOUD

I. Uiteenzetting door het Vlaams Audiovisueel Fonds 4
1. Algemene situering van het VAF en de verschillende onderdelen..... 4
2. Vorming en onderzoek 5
3. Steun aan creatie: selectie en financiering van audiovisuele werken 6
4. Promotie en communicatie 7
5. Een blik op de toekomst 7
II. Vragen van de commissieleden 8
III. Antwoorden van de sprekers en aanvullende vragen van de commissieleden 10
Gebruikte afkortingen 17
Bijlage: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media organiseerde op 12 december 2013 een hoorzitting met het Vlaams Audiovisueel Fonds. Als basis voor deze hoorzitting werden door het VAF vooraf een aantal jaarverslagen aan de commissieleden voorgelegd. Het betreft de jaarverslagen 2012 van het VAF/Filmfonds, het VAF/Gamefonds en het VAF/Mediafonds. U vindt de jaarverslagen en de PowerPointpresentatie van het VAF op de dossierpagina van dit stuk op www.vlaamsparlement.be.

Het VAF werd vertegenwoordigd door het managementteam: de heer Pierre Drouot, directeur-intendant, mevrouw Marijke Vandebuerie, zakelijk leider, mevrouw Karla Puttemans, hoofd Creatie, mevrouw Siebe Dumon, hoofd Vorming en Onderzoek en de heer Christian De Schutter, hoofd Promotie en Communicatie (Flanders Image).

I. UITEENZETTING DOOR HET VLAAMS AUDIOVISUEEL FONDS

1. Algemene situering van het VAF en de verschillende onderdelen

De heer *Pierre Drouot* legt uit dat het Vlaams Audiovisueel Fonds eigenlijk vijf eenheden telt. De eerste is het VAF/Filmfonds, dat individuele producties ondersteunt in vier genres: fictie, documentaire, animatie en experimentele film (FilmLab). Het VAF/Mediafonds doet hetzelfde voor tv-reeksen in de eerste drie genres. Het VAF/Gamefonds behandelt zowel 'serious games', onder andere voor het leerplichtonderwijs als 'entertainment games'. Het loket Screen Flanders is een economisch fonds. Voogdijministers zijn minister Schauvliege (voor het eerste fonds), minister Lieten (voor het tweede), minister Lieten samen met minister Smet (voor het derde), en minister-president Peeters (voor het vierde, dat samen met minister Schauvliege werd opgericht). De communicatie- en promotie-eenheid van het VAF, die voor de diverse fondsen werkt, heet Flanders Image. Het VAF is met al deze onderdelen gehuisvest in het Huis van de Vlaamse Film.

Tot nog toe werd de werking ondergebracht in drie pijlers: (1) creatie, (2) promotie en communicatie en (3) vorming en onderzoek. Alles wordt gerealiseerd door één team, dat ten dienste staat van de audiovisuele sector.

In 2012 vierde het VAF zijn tiende verjaardag op verschillende plaatsen, telkens naar aanleiding van een festival of evenement in een bepaald genre.

De heer Drouot somt de nieuwe leden van de raad van bestuur op die in 2012 door de Vlaamse Regering werden voorgedragen. Andere hoogtepunten waren de operationalisering van Screen Flanders (waarbij het VAF ten behoeve van het Agentschap Ondernemen dossiers analyseert, mee in de jury zetelt en het financieringsinstrument promoot in het buitenland), de opstart van het VAF/Gamefonds, de invoering van distributiepremies voor het buitenland, de mogelijkheid om een spaarreserve te vormen voor een volgende productie als sluitstuk van de impulspremie, de digitalisering van de aanvraagdossiers, een studie door de VUB/UA/UGent over dataverzameling, en de verdere versteviging van het merk Vlaamse Film. Dat dit laatste ook lukt, blijkt uit talrijke internationale bekroningen.

Zakelijk leider *Marijke Vandebuerie* overloopt de middelen van de diverse fondsen voor het jaar 2012. Ze deelt mee dat in dat jaar ook een deel van de werkingsmiddelen van het Mediafonds aan promotie werd besteed. In de getoonde tabel is de 5 miljoen euro die het Agentschap Ondernemen inzet voor economische steun in het kader van Screen Flanders niet opgenomen. Het VAF/Gamefonds en Screen Flanders draaiden in het voorbije jaar break-even. Dat is een goede zaak, want hun middelen kunnen, in tegenstelling tot de andere, niet overgedragen worden naar het volgende boekjaar. Het positieve resultaat van ruim 30.000 euro van Location Flanders is in 2013 opgegaan in Screen Flanders. Het

negatieve resultaat van MEDIA Desk wordt de komende jaren goedgemaakt. Het gecumuleerd resultaat van het VAF bedraagt eind 2012 448.000 euro.

De heer *Pierre Drouot* overloopt het jaar 2013, waarin de voorbereiding van een geïntegreerd filmbeleid centraal stond, met het oog op invoering in 2014, naast de nieuwe beheersovereenkomsten voor het Film- en het Mediafonds. Het is de bedoeling dat de beheersovereenkomst voor het Filmfonds voortaan 5 jaar loopt, terwijl die voor het Mediafonds op 3 jaar blijft. Onderdeel van de beheersovereenkomst van het Filmfonds is de graduele transitie van bevoegdheden afkomstig van het Departement CJSM, het steunpunt BAM en het Kunstendecreet. Verder werd werk gemaakt van het uittekenen van een nieuwe VAF-structuur, de evaluatie van het VAF door het Departement CJSM (door middel van een bevraging van de sector, een financiële doorlichting en een visitatie) en de optimalisering van de federale tax shelter (waarvoor het VAF formeel niet bevoegd is maar wel gehoord wordt). Vraag is of er vóór de verkiezingen van 25 mei 2014 nog voldoende tijd rest voor de gewenste herstructurering van die laatste.

Mevrouw *Marijke Vandebuerie* deelt mee dat de middelen voor 2013 erg op die van 2012 lijken. Beide jaren vallen ook onder dezelfde beheersovereenkomsten. Wel zijn er het voor het eerst werkingsmiddelen uitgetrokken voor Screen Flanders. Verder zijn haar opmerkingen dezelfde als voorheen geschetst.

2. Vorming en onderzoek

Mevrouw *Siebe Dumon* stelt de werking voor van de pijler vorming en onderzoek in 2012-2013. Eerste doel is ondersteuning bieden in de transitzone tussen audiovisueel onderwijs en het beroepsleven. Daarnaast wordt gemikt op de verdere professionalisering van Vlaamse scenaristen, regisseurs en producenten. Veel tijd en middelen gaan naar de atelierwerking, met als paradepaardje de VAF-Wildcards voor de meest veelbelovende afgestudeerden die door een jury worden geselecteerd. De geselecteerden verwerven middelen en een coach. Er is daarnaast ook het stageproject 'De werkvloer op', waarbij jonge animatoren de kans krijgen om drie maanden ervaring op te doen in een gerenommeerde animatiefilmstudio. Opkomend talent kan verder aan de slag in het scenarioatelier of het ontwikkelingsatelier voor animatiefilm. Andere instrumenten zijn studie- en werkbeurzen, ondersteuning van externe opleidingsinitiatieven, VAF-campussen, partnerschappen met internationale opleidingsprogramma's en coaching bij de opmaak van Europese dossiers.

Opvallend na iets meer dan 10 jaar VAF is dat de meeste initiatieven op punt staan en ook vrucht dragen. Jong talent stroomt vlot door. Vlaamse filmmakers hebben succes in binnen- en buitenland. Enkele voorbeelden hiervan zijn wildcardwinnaars die prijzen kregen: Tom Van Avermaet, Wouter Bongaerts, Sahim Omar Kalifa en Jean-Baptiste Dumont.

Een opvallende tendens is de groeiende behoefte aan dataverzameling en -verwerking door de grotere externe vraag en complexiteit van het veld.

Het is goed dat kan ingezet worden op nieuwe projecten die inspelen op globale evoluties, zoals de transmediale realiteit en de klimaatcrisis. In dat verband kadert ook het door het VAF ontwikkelde duurzaamheidsproject 'e-Mission'. Dat vertrekt van het onweerlegbare feit dat het niet de goede kant opgaat met het klimaat, zoals de NASA-site goed laat zien, en roept de vragen op wat de impact is van de filmindustrie en hoe haar voetafdruk kan gereduceerd worden. In andere landen zijn daar ook het Franse Ecoprod, het Britse Greenshoot en het Europese Green Regio (werkgroep binnen CineRegio, waar ook het VAF deel van uitmaakt) mee bezig. VAF zelf organiseerde een Eco-Summit op het Gentse filmfestival van 2011 en bracht het handboek e-Mission uit. In 2012 maakte Nic Balthazar met 'Tot Altijd' de eerste (en tot nu toe enige) CO_2-neutrale Vlaamse film.

Het e-Missionproject van het VAF begon met dataverzameling om inzicht te krijgen in de meest vervuilende activiteiten. Door data over de CO_2-emissie van meet af aan in kaart te brengen krijgen we op langere termijn ook zicht op de resultaten van de geleverde inspanningen. Het belang van bewustmaking en opleiding was snel duidelijk, gezien de bereidheid om duurzaam te produceren niet vanzelf aanwezig bleek te zijn. Voor de uitwerking ging VAF in zee met ecoconsultant Zero Emission Solutions, dat een CO_2-calculator ontwikkelde in de vorm van een Excelbestand met tabbladen voor transport, elektriciteit, verwarming, afval, catering, hotels en kleinere elementen. De filmmakers vullen die in, waarna de CO_2-uitstoot automatisch wordt berekend. De CO_2-calculator is te vinden op de VAF-website. De berekeningen voor de eerste 6 films (waar van 4 afgewerkte en 2 in productie) leren dat de emissie voor het aanmaken van een Vlaamse film varieert van 52,44 tot 159,44 ton. Een totaal van 12 films per jaar is dus goed voor meer dan 1000 ton CO_2.

Op basis van deze resultaten werden instrumenten ontwikkeld om producenten te ondersteunen bij het vergroenen van hun productieproces. Op www.vaf.be/ecologie vindt men een brochure met topmaatregelen, checklists voor productie, locatiebeheer, decor enzovoort, fiches met goede voorbeelden en partners die hybride voertuigen tegen een interessante prijs verhuren. Sindsdien is het VAF bezig met het betrekken van de bredere sector. Van elk filmproject dat steun ontvangt, worden nu reële inspanningen verwacht om duurzamer te produceren: een informatiesessie van een halve dag bijwonen, de calculator invullen en coaching door Zero Emission Solutions gedurende het hele traject. De instrumenten worden nog voortdurend verfijnd, met een afsluitend seminarie in het voorjaar en een evaluatie in april of mei 2014.

3. Steun aan creatie: selectie en financiering van audiovisuele werken

Mevrouw *Karla Puttemans* legt uit dat de grootste subsidiemachine binnen het VAF diegene is die zich bezighoudt met selectie en financiering van steunaanvragen voor het maken van films, reeksen, games enzovoort. Dit gebeurt op basis van advisering door beoordelingscommissies, waarvan de 6 leden deels door het VAF zijn aangezocht en deels door de sector voorgedragen. Film-, Media- en Gamefonds doen een beroep op respectievelijk 6, 4 en 2 beoordelingscommissies. Uit hun leden wordt ook nog een bezwaarcommissie samengesteld.

De steun kan zowel scenario, ontwikkeling als productie betreffen. Naast de beschreven selectieve steun, wordt ook in een beperkt aantal gevallen automatische steun voor een volgend project verleend op basis van objectieve succescriteria als internationale festivalselectie of aantal toeschouwers in de Belgische filmzalen. Buiten de eerder genoemde genres worden sinds kort ook crossmediale toepassingen van tv-reeksen in andere media gesteund, zoals apps. Naast financiële steun kan ook coaching van relatief onervaren makers en professionals worden aangeboden. Er zijn samenwerkingsverbanden met Nederland en de Franse Gemeenschap en er is ook ondersteuning van individuele coproducties met andere landen.

Het aantal aanvragen neemt reeds drie opeenvolgende jaren toe. In het Filmfonds is dat met een derde tot een kleine 400 aanvragen per jaar, in het Mediafonds is er sprake van een verdubbeling en ook in het Gamefonds is er een stijging. De klassieke genres kregen het gezelschap van nieuwe toepassingen en creaties: games en crossmedia. Er is een sterke doorstroming van talent vanuit de pijler Vorming naar de pijler Creatie. Dat is het reguliere systeem, hoewel de beoordelingscommissies selecteren op basis van de kwaliteit van hetgeen voorligt en niet van het voortraject binnen Vorming. Veel van de ondersteunde projecten leggen een succesvolle weg af in het festivalcircuit en dat binnen alle genres. De grotendeels digitale verwerking van de steunaanvragen is goed voor het milieu en voor de

administratieve lastenverlaging. Verder neemt de culturele diversiteit bij de makers opvallend toe, ook in het reguliere circuit.

Er loopt een interessant project in partnerschap met het Vlaams Fonds voor de Letteren, waarbij een jury voor het VAF 12 zeer korte animatiefilms over het thema 'vrede' selecteerde uit 71 inzendingen. Begin 2014 roept het VFL jonge dichters op zich daardoor te laten inspireren. De combinatie van beide wordt bij de herdenking van WO I uitgebracht. De Kinepolis Groep verklaarde zich bereid om de filmpjes in zijn zalen te vertonen tijdens de normale voorfilmprogramma's, en Canvas om ze samen met de gedichten uit te zenden. Intussen zijn ook de andere VRT-netten bereid om mee te werken en wil ook cobra.be iets ondernemen op zijn website. Flanders Image promoot de collectie in het buitenland. Het VFL plant na de lancering een tournee langs een tiental onafhankelijke boekhandels en men denkt aan een mediadeal met krant of tijdschrift. De Canon Cultuurcel werd benaderd door het VFL om ook in de scholen iets te doen rond dit project.

4. Promotie en communicatie

De heer *Christian De Schutter* deelt mee dat Flanders Image, dat al bestaat sinds 1990, in 2002 werd ondergebracht in het nieuwe VAF. Het werkt in binnen- en buitenland met persberichten, een website en digitale en gedrukte publicaties. Daarnaast ontsluit het Vlaamse films voor curatoren, aankopers en talent agents via het kanaal screener.be, door hen uit te nodigen in Brussel, door eigen aanwezigheid op festivals en beurzen, en door voortdurend te informeren over aan de gang zijnde projecten. Voor festivals geselecteerde makers worden begeleid op het vlak van promotie, en Flanders Image draagt ook zelf bij aan de zichtbaarheid met promomateriaal.

In 2012 bekeken ongeveer 1.462.000 mensen een Vlaamse film in de bioscoop. Eind november stond de teller voor 2013 op 1.273.037, wat een evenaring of zelfs overschrijding waarschijnlijk maakt. Vorig jaar werden ook 1410 festivalselecties geregistreerd en 298 prijzen behaald, waaronder Oscarnominaties in 2012 en 2013 en European Film Awards. De buitenlandse rechtenverkoop zit eveneens in de lift, in het bijzonder voor 'The Broken Circle Breakdown'.

Het promotieplatform screener.be, dat werd gelanceerd in december 2011, telt vandaag 1274 geregistreerde, professionele gebruikers, die 299 titels geïdentificeerd kunnen bekijken in een beveiligde omgeving. Voordelen zijn het onmiddellijk kunnen inspelen op specifieke vragen, de snellere opvolging, de mogelijkheid om meer contacten gelijktijdig te bedienen, de verminderde kans op illegaal kopiëren, de besparing op dvd-aanmaak-, verzendings- en koerierskosten, en de geringere milieubelasting.

5. Een blik op de toekomst

Mevrouw *Karla Puttemans* deelt mee dat vanaf 2014 de volledige waardeketen bij het VAF wordt ondergebracht. Het betreft vorming, talentscouting, subsidiëring en promotie, maar voortaan ook vertoning en publiekswerking en kennisopbouw. Volgende elementen blijven extern: het hoger filmonderwijs (hoewel er samenwerking is), de erfgoed- en archiefwerking, amateurkunsten, sociaal-cultureel werk en de multiscreen audiovisuele kunst, die binnen het Kunstendecreet blijft.

Vanuit het steunpunt BAM komt de bevoegdheid voor beleidsvoorbereiding, onderzoek en sectorontwikkeling inzake singlescreencreaties, -vertoning en -educatie naar het VAF over. Vanuit het departement CJSM gaat het om de uitreiking van taxsheltercertificaten, de contacten met ambassades en consulaten en de aanlevering van Vlaamse films voor culturele vertoningen in het buitenland, de vergoeding van reiskosten van makers en pro-

ducenten, de organisatie van Belgische Oscarinzendingen enzovoort. Vanuit het Agentschap Kunsten en Erfgoed komen alle bevoegdheden over rond single screen: festivals, vertonersinitiatieven, filmeducatie, filmpublicaties enzovoort. De reeds op basis van het Kunstendecreet toegekende meerjarige steun loopt gewoon verder, al erft het VAF wel de opvolging. Pas vanaf 2017 past het VAF volop zijn eigen procedure toe.

Om deze nieuwe bevoegdheden op te nemen wordt de structuur van het fonds volledig herdacht van drie pijlers naar zes domeinen, in de plaats van hen gewoon aan de bestaande structuur toe te voegen. Doel is de maximale kruisbestuiving van receptieve werking (behandeling van subsidieaanvragen), proactieve werking (eigen initiatieven) en beleidsontwikkeling (reflectie en onderzoek) in elk domein. Dit werd reeds uitgewerkt in een taakverdeling over de zes domeinen: vorming en educatie, creatie, promotie en communicatie, verspreiding filmcultuur, kennisopbouw en economische maatregelen.

De heer *Pierre Drouot* vat tot slot de veranderingen in 2014 nog eens samen. Hij noemt de integratie van de nieuwe bevoegdheden binnen ieder domein, de uitbouw van de onderzoeksfunctie in het nieuwe domein Kennisopbouw, de verzameling van de economiegerelateerde activiteiten in het domein Economische maatregelen, de voorbereiding van de taxsheltercertificering, filmeducatie (en het betrekken van de makers daarin) en de opstart van het volledig nieuwe domein Verspreiding filmcultuur. Bij dit laatste is het vertoningsbeleid erg belangrijk. De heer Drouot denkt daarbij aan de versterking van de stadsbioscopen en aan samenwerking met de culturele centra.

Tot slot heeft Screen Flanders elk jaar 5 miljoen euro ter beschikking uit het Hermesfonds om, naar analogie van wat al bestaat in Wallonië en Brussel, buitenlandse producties bijkomende steun aan te bieden in ruil voor uitgaven in het Vlaamse Gewest. VAF analyseert de dossiers en beoordeelt ze samen met het Agentschap Ondernemen. Met de Brusselse Regering wordt overlegd met het oog op samenwerking voor wat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreft.

II. VRAGEN VAN DE COMMISSIELEDEN

De heer *Jo De Ro* waardeert de voorstelling door het managementteam, dat passie en zakelijkheid weet te combineren. Hij informeert wat er gebeurt met de spaarreserve voor een volgende productie, als er geen volgend initiatief meer komt of als men bereid is het geld door te geven.

Wordt er samengewerkt met de Scandinavische landen, die de laatste jaren succesvol zijn op mediavlak? Wordt de boeiende ecologische invalshoek ook bij het grote publiek bekendgemaakt? Hoe verloopt de samenwerking met de Franse Gemeenschap? Biedt het nieuwe culturele akkoord mogelijkheden? Kijkt het VAF in het project met het VFL ook naar de graphic novel of naar het voorzien van beeldverhalen van geluid via iPad? Zijn er cijfers beschikbaar over de buitenlandse rechtenverkoop? Zijn er alleen meer gevallen of nemen ook de inkomsten zelf toe? Kan de commissie screener.be uitproberen, bijvoorbeeld gedurende een week?

De herschikking van bevoegdheden binnen de Vlaamse overheid is overtuigend. Impliceert dit ook een verschuiving van mensen en middelen? Komt er meer samenwerking met de CANON Cultuurcel? Wordt de versterking van de stadscinema pas volgend jaar concreter? Hoe belangrijk is mediageletterdheid voor het VAF in de komende jaren en welke samenwerking met Cultuur en Onderwijs voorziet men?

De heer *Erik Arckens* vraagt uitleg bij de term ‘vrijgave’ en bij de scenario-ateliers. Waarom opereert het VAF/Mediafonds, anders dan in Nederland, op het snijvlak van het

wel en niet commerciële? Wat zijn taxshelter certificaten? Wat moet hij zich voorstellen bij de historische achterstand ten opzichte van het Nederlandse Filmfonds?

De heer *Johan Verstreken* pleit voor meer aandacht van de pers voor het aandeel van het VAF in de prijzen die de Vlaamse film tegenwoordig behaalt. Anderzijds heeft hij niets dan lof voor de bijdrage van de sector aan ViA. Wat precies moet er nog deze legislatuur bijgesteld worden aan de federale tax shelter? Hoe verloopt de samenwerking met Flanders Investment & Trade, die naar hij hoort nog niet optimaal is? Hoever staat de vermindering van de administratieve lasten? Krijgen aanvragers voor subsidiëring de kans hun project mondeling toe te lichten voor de beoordelingscommissie? Hoe objectief werkt die? Tot slot drukt de heer Verstreken zijn verbazing uit over de mogelijkheid van CO_2-neutrale films. Welke norm hanteert men?

De heer *Bart Caron* is blij met de presentatie en de succesvolle veranderingen van de laatste jaren in zowel sector als fonds. Een dergelijke groei in deze tijden is niet evident. De VAF-machine draait goed en levert een belangrijke bijdrage aan het succes van de Vlaamse film, al wordt een en ander wel gedevalueerd door voortdurend prijzen aan elkaar te geven. Ook het VAF/Mediafonds vindt hij een goede zet om kwaliteit te steunen in een commerciële omgeving.

De heer Caron heeft vragen bij de integratie van de steunpuntwerking, gezien ondersteuning niet altijd compatibel is met de subsidiëring. Dit moet meer inhouden dan individuen ondersteunen bij Europese aanvragen, maar ook filmeducatie en participatie bevorderen. Hij is dan ook verbaasd dat die van elkaar gescheiden worden in het nieuwe organigram. Het lid pleit ook voor een krachtige investering in de kritische vorming van het publiek.

Kan de evaluatie van de huidige tax shelter aan de commissie bezorgd worden? Vooral de relatie van dit op zich goede instrument met de kwaliteit van de films is interessant om te onderzoeken. Wat is de visie van het VAF?

Werkt VAF samen met andere steunpunten in de culturele sector, die soortgelijke inspanningen doen op het vlak van ecologische productie? Is het niet interessant om elkaar te inspireren? Welke verhouding heeft het VAF met de belangenbehartigers in de sector? Hoe werkt men praktisch samen met Nederland en de Franse Gemeenschap?

De heer *Marius Meremans* sluit zich aan bij de vraag van de heer De Ro naar de overdracht van personeel en middelen. Hoe staat het VAF tegenover de nieuwe stimuleringsregeling voor Vlaamse audiovisuele producties, die distributeurs tot een bijdrage per abonnee verplicht? In weerwil van de internationale promotie lijken de Scandinavische landen er beter in te slagen hun fictiereeksen te slijten. Hoe komt dat? Hoeveel zijn de internationale onderscheidingen voor films waard? Klopt het wel of niet dat het VAF op zijn grenzen stuit? Verloopt de wisselwerking tussen het fonds en het Agentschap Ondernemen goed? Beschikt het VAF over voldoende promotiekracht om een Oscarkanshebber te laten winnen? Hoe groot is het succes van de met 60.000 euro ondersteunde app Forestpals? Klopt het dat de tax shelter niet in de eerste plaats ten goede komt aan producten van eigen bodem?

De heer *Philippe De Coene* merkt op dat zowel voor- als tegenstanders van de verfondsing van de kunstensector het succes van het VAF en het VFL als argument aanhalen en daarmee erkennen. Hij gelooft niet dat de veelheid aan festivals de waarde ervan devalueert, maar ziet dit eerder als gezonde verspreiding. Vervolgens roept hij de vraag op waaraan het ligt dat een kleine regio als Vlaanderen zoveel talent telt. Wat vindt het VAF van de kritiek op de kwetsbaarheid van tax shelters in het licht van de concurrentie tussen

regio's? Zijn er andere dan financiële mogelijkheden om de arthouses te steunen? Worden onze films als 'Vlaams' of 'Belgisch' aangeprezen in het buitenland? Maken de nieuwe taken bijkomende middelen noodzakelijk? Wat denkt het VAF over het aanstaande decreet dat de distributeurs een investeringsplicht oplegt?

III. ANTWOORDEN VAN DE SPREKERS EN AANVULLENDE VRAGEN VAN DE COMMISSIELEDEN

Mevrouw *Marijke Vandebuerie* bevestigt dat het geld dat productiehuizen terugbetalen met de opbrengsten van hun film, opzij gezet wordt voor een nieuw project van dezelfde structuur. Na 3 jaar vloeit het geld terug naar de pot van het genre, maar men kan deze middelen niet zelf doorgeven.

De heer *Pierre Drouot* ziet Scandinavië als een haalbaar model, gezien de schaal van bevolking en taal. Verklarende factoren voor hun succes zijn een traditie die toch al 10 tot 15 jaar ouder is, en de prikkelende eigenheid waarmee zij genres beoefenen. De snelheid waarmee Vlaanderen een reputatie aan de top opbouwt, is echter opvallend. Sinds een jaar of twee is de internationale tv-markt gevoelig voor wat hier wordt gemaakt. Maar er wordt ook samengewerkt, zoals bijvoorbeeld met Denemarken, Zweden, Duitsland en Oostenrijk voor de tv-reeks 'The Team', die vanuit Vlaanderen – alle financieringsbronnen samengeteld – voor 12 miljoen euro (bijna 30 percent) wordt meegefinancierd en waaraan Vlaamse productiemensen, acteurs en crewleden meewerken. Vlaanderen is bezig, doet ervaring op, informeert zich, sluit zich aan.

De notie België niet gebruiken zou internationaal een nadeel zijn. Voor zijn buitenlandse identiteit gebruikt VAF de term 'Belgische cinema uit Vlaanderen'. Sindsdien worden Vlaamse films meer geselecteerd, ook in Cannes, ondanks de culturele en politieke impact van de francofonie daar.

Mevrouw *Siebe Dumon* vult aan dat in de eerste helft van het jaar heel wat Scandinavische producenten en zenderhoofden door het VAF werden uitgenodigd samen met de belangrijkste Vlaamse spelers. Dat viel erg in de smaak bij allen, en creëerde positieve vibes.

De creatie van een ecolabel is opgenomen in het plan dat ontwikkeld wordt. In de evaluatie wordt bekeken wat een dergelijk label moet inhouden. Tijdens het afsluitend seminarie kan eventueel ook een prijs worden uitgereikt aan de meest duurzame film. Hoewel e-Mission in de eerste plaats voor de sector werkt, is het een goede suggestie om film in te zetten voor publieksbewustmaking. Het VAF is stuurgroeplid van het brede transitienetwerk Pulse, dat een heel aantal socio-culturele actoren verenigt, maar het VAF wou tegelijk op korte termijn concrete stappen ondernemen binnen de audiovisuele sector door een methodologie te ontwikkelen en te implementeren die toegepast is op de concrete audiovisuele praktijk. Dat zijn CO_2-calculator eenvoudig kan gekopieerd worden door andere spelers lijkt echter niet evident, gelet op de specificiteit van filmproductie. Voor pure CO_2-neutraliteit is film ook zeer afhankelijk van andere sectoren. In de eerste CO_2-neutrale Vlaamse film 'Tot Altijd', werd de gegenereerde uitstoot gecompenseerd door zonnepanelen op het dak van de productiemaatschappij Eyeworks te plaatsen. De focus van e-Mission is echter op de eerste plaats reductie. Voor een omkering van de huidige klimaatontwikkeling moet die volgens klimaatspecialisten 6 percent per jaar bedragen. Daarvoor moeten alle zeilen worden bijgezet.

De heer *Pierre Drouot* stelt dat het VAF niet heeft gewacht op het culturele samenwerkingsakkoord met de Franse Gemeenschap om reeds effectief samen te werken. Samenwerkingsafspraken tussen fondsen zijn trouwens courant. Beide reserveren al 5 tot 6 jaar een bedrag voor coproducties van langspeelfilms en documentaires. Zij hebben samen één

stem in Eurimages. Er is regelmatig en probleemloos contact met het Centre du Cinéma et de l'Audiovisuel van de Franse Gemeenschap. Dat zou ook moeten gebeuren in het kader van de taxsheltercertificering van Europese films. Aangezien een producent kan kiezen bij welke gemeenschap hij een certificaat aanvraagt, is overleg nodig. Als de gemeenschappen immers niet exact dezelfde criteria gebruiken, opteert men voor het soepelste systeem.

Mevrouw *Karla Puttemans* vult aan dat bij coproducties eerst het thuisfonds steun moet hebben verleend, waarna men een aanvraag kan indienen bij het andere fonds (Nederland of Franse Gemeenschap), dat het project dan beoordeelt binnen een voorgeschreven termijn. Uiteindelijk beslissen de coproducerende fondsen in het geval van de samenwerking met Nederland samen welke films bijkomende steun krijgen. De inhoudelijke en vormelijke kwaliteit is heel belangrijk, maar ook die van de samenwerking zelf: gaat het alleen om geld of ook om een reële uitwisseling van talent?

Het spoor van de graphic novel was niet aan de orde in het WO I-project, evenmin als het van geluid voorzien van beeldverhalen. Met betrekking tot literaire adaptaties vult mevrouw *Siebe Dumon* aan dat het VAF samen met boek.be tijdens de boekenbeurs, producenten en uitgevers samenbrengt. Sinds 2 jaar wordt daar ook de gamesector bij betrokken.

De heer *Christian De Schutter* legt uit dat de cijfers over buitenlandse verkoop vooral kwantitatief zijn. Tien jaar geleden bedroeg de verkoop vrijwel nul, 'De Zaak Alzheimer' zorgde voor de kentering met verkoop niet alleen aan de buurlanden maar aan een 20-tal andere landen. Sindsdien doet elk jaar een of andere film het bijzonder goed. 'Ben X', 'The Broken Circle Breakdown' en 'Hasta la Vista' haalden 40 landen. Sinds enkele jaren wordt ook over de verkoop van remakerechten onderhandeld. Daarnaast wordt meer en meer Vlaams talent in het buitenland gevraagd, waarmee het VAF ook ambassadeurs wint voor de Vlaamse film.

Een tijdelijke toegang tot screener.be voor de commissieleden zal zo snel mogelijk geregeld worden.

De berichten die het VAF verspreidt over prijzen, zijn al het resultaat van een interne selectie, want er zijn er elke dag. Het VAF probeert alle genres aan bod te laten komen, ook al springen de speelfilms het meest in het oog. Er zijn natuurlijk meer en minder belangrijke prijzen, maar ook die laatste spelen een rol, omdat ze tot verkoop leiden, bijvoorbeeld op een festival als Montreal.

Oscarfilms worden zo goed mogelijk begeleid en gepromoot. Het VAF doet zijn best, maar budgetten van landen als Frankrijk zijn erg groot, en daar kan het VAF niet tegenop. De heer *Pierre Drouot* vult aan dat er een speciaal budget is voor films die bij de laatste vijf genomineerden raken. Ook de klassieke promotiepremie wordt hiervoor ingezet.

De oplossing die finaal is gevonden over bijkomende financiële middelen voor de nieuwe bevoegdheden, noemt de heer Drouot aanvaardbaar. Specifiek wat de tax shelter betreft, is momenteel voorzien dat de hiervoor aangestelde medewerker van het Departement CJSM, vanaf 2014 bij het VAF komt werken.

Mevrouw *Karla Puttemans* legt uit dat de term 'vrijgave' slaat op geld dat door het VAF na selectie was beloofd voor projecten die uiteindelijk niet doorgaan. Het geld wordt dan vrijgegeven en komt opnieuw in het budget van de betrokken commissie terecht.

De heer *Pierre Drouot* is blij dat de bonden en unies erin geslaagd zijn een gezamenlijk voorstel van verdeling op te stellen, voor de middelen die de ministers Schauvliege en Lieten uit de dotatie voor de belangenbehartigers willen reserveren. Er is sprake van een globaal jaarlijks bedrag van 140.000 euro (Filmfonds en Mediafonds samen). Doel is verdere professionalisering, met inbegrip van het aanleveren van de data die het VAF nodig heeft.

Een plan ter sanering van de tax shelter ligt voor bij de minister van Financiën en vrijwel de hele sector, zowel aan Franstalige als Vlaamse kant, is het erover eens. De enigen die tegen de hervorming lobbyen zijn zij die het systeem thans naar hun hand zetten voor eigen gewin.

Het is inderdaad de bedoeling om de sector in te schakelen bij de filmeducatie.

Het luik Filmeducatie wordt door het VAF bij het domein Vorming geplaatst maar heeft uiteraard bijzonder veel affiniteit met het domein Verspreiding filmcultuur (in opstart). Het is de bedoeling dat beide domeinen zeer hecht gaan overleggen en samenwerken. Het is inderdaad de intentie om toenadering te zoeken tot de CANON Cultuurcel, nu het VAF ook een rol kan spelen bij filmeducatie in het onderwijs. Het VAF moet echter realistisch zijn. Behalve de over te dragen middelen uit het Kunstendecreet, die momenteel al een concrete bestemming hebben (bijvoorbeeld ter ondersteuning van structuren als Jekino en Lessen in het donker), zijn er buiten de werkkracht van het personeel geen extra financiële middelen voorhanden voor het luik Filmeducatie. Binnen de huidige mogelijkheden ziet het VAF hier in de eerste plaats voor zichzelf een (zeer beperkte) rol als subsidieverlener, en zo mogelijk als facilitator en denktank voor mogelijke, nog te financieren, initiatieven.

Mediageletterdheid als dusdanig zit niet in het bevoegdhedenpakket van het VAF. Het Vlaams Kenniscentrum voor Mediawijsheid is hier het eerste aanspreekpunt. Dit sluit niet uit dat op specifieke thema's, gericht op filmeducatie, kan worden samengewerkt.

Ook de versterking van de stadscinema's en de alternatieve circuits om films te vertonen moet op dezelfde manier worden bekeken. Het Kunstendecreet ondersteunde geen filmzalen en de overkomende middelen, berekend op de reële engagementen van het Kunstendecreet, zijn hiervoor dus onbestaand. Ook hier zien we op korte termijn vooral een rol als bemiddelaar, facilitator, stuwende kracht enzovoort.

Het VAF is er zich van bewust dat een steunpuntfunctie niet mag verward worden met de rol van subsidieverlener. Gevoed vanuit ons nieuwe domein 'Kennisopbouw' kunnen alle domeinen van het VAF die overstijgende rol eveneens opnemen, met het grote voordeel van aanwezigheid van knowhow, proximiteit met beleid en sector, en zeer korte communicatielijnen tussen de domeinen onderling. Het VAF denkt dat dit een grotere meerwaarde zal opleveren dan het steunpuntgegeven als een op zich staande cel aan de werking toe te voegen. De toekomst zal uitwijzen of dit de juiste benadering is.

Het VAF heeft een permanente overlegstructuur met de belangenbehartigers, het zogenaamde Overlegcomité. Dit komt drie keer per jaar samen. Het overleg is steeds nuttig en constructief. Verder zijn er, wanneer nodig, ad-hoccontacten met belangenbehartigers rond bepaalde dossiers. Zoals gezegd zullen deze vanaf 2014 ook beperkt gesubsidieerd worden door het Filmfonds en het Mediafonds.

Het VAF staat al jaren achter de idee dat de dienstenverdelers een verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van de audiovisuele productiesector. Het financieel bijdragen tot de bloei van de lokale audiovisuele productiesector, zoals al lang het geval is in de Franse

Gemeenschap, is een goede zaak. Het VAF lanceerde dit standpunt voor het eerst in zijn memorandum van 6 juli 2004 voor de (toen) nieuwe Vlaamse Regering. Nu dit plan decretaal vorm moet krijgen, komt het erop aan om een gezonde wisselwerking te bewerkstelligen tussen de onafhankelijke sector, de tv-zenders en de dienstenverdelers. Idealiter kan het Mediafonds via een rechtstreekse bijdrage van de dienstenverdelers in het fonds zijn middelen opkrikken en meer doen voor Vlaamse projecten die een strenge kwaliteitstoets hebben doorstaan. Het valt af te wachten hoe het decreet juist zal geïmplementeerd worden en wat hiervan de resultaten zullen zijn.

Het succes van de Scandinavische reeksen spreekt enorm tot de verbeelding. Men mag echter niet vergeten dat de Scandinavische landen al vele jaren een zeer voluntaristisch audiovisueel beleid kennen en elkaar als merk heel efficiënt versterken. Zo profileren ze zich vaak onder één vlag in de rest van de wereld. In vergelijking hiermee staat de Vlaamse audiovisuele sector nog in de kinderschoenen. Verder zijn er grote trendsetters geweest zoals de Dogmabeweging, die via een uitgekiende marketing een enorm appeal kreeg. Het Vlaamse beleid is pas sinds begin 2000 significant in de sector beginnen investeren en de omkaderende maatregelen zijn sinds dan gradueel ontstaan. Ook de federale tax shelter kwam rond die tijd tot stand en heeft in hoge mate tot de gekende bloei geleid. Initiatieven van VTM (de Faits Divers) leidden tot een natuurlijke wisselwerking tussen de film- en televisiewereld die sindsdien een evidentie is. De VRT is een belangrijke partner voor de sector en andere zenders volgen, voornamelijk sinds de opstart van het Mediafonds. Inmiddels zijn er inderdaad mooie successen geboekt maar er is nog een weg te gaan vooraleer men de vergelijking met voornamelijk Denemarken kan doorstaan. Het VAF gelooft dat er meer kans is op een doorbraak door de eigenzinnigheid van onze producties te stimuleren dan door andere succesverhalen na te doen. Uiteraard mag men daarbij de wetmatigheden van de branche niet uit het oog verliezen. Het VAF heeft zijn grenzen hopelijk nog niet bereikt, en de sector evenmin. Er komen waarschijnlijk nog mooie verwezenlijkingen en successen op ons af. Maar het zou getuigen van enige grootheidswaanzin dat België of Vlaanderen als klein landje en nog kleinere regio de absolute top zouden ambiëren van de internationale film- en tv-wereld, al hopen we stiekem dat enkelingen van bij ons hierin wél zullen slagen.

Het scenarioatelier biedt veelbelovende scenaristen de kans om via individuele coaching hun scenario uit te diepen. Zes maanden lang zetten binnen- en buitenlandse professionelen zich in om debuterende schrijvers individueel te helpen bij de ontwikkeling van hun script. Het scenarioatelier kent twee halfjaarlijkse cycli. De eerste cyclus loopt van januari tot juni. De tweede cyclus van juli tot december. In principe worden er telkens drie deelnemers geselecteerd. Kandideren voor en deelnemen aan het atelier is kosteloos. De geselecteerde deelnemers ontvangen een eenmalige kostendekkende stagebeurs onder de vorm van een scenariopremie van 6000 euro voor de ganse duur van het atelier. Het VAF staat bovendien in voor de kosten van de coaching. Tijdens de atelierperiode krijgt de deelnemer opdrachten van de coach op maat van het project. Deze moeten uitgewerkt worden tegen een bepaalde deadline. Daarop volgt telkens de feedback van de coach. Algemeen wordt getracht om naar het einde toe een first of second draft af te leveren, naargelang het schrijfritme van de deelnemer.

De tax shelter – federale maatregel – is inmiddels onontbeerlijk geworden voor de Vlaamse audiovisuele productiesector. Zowel Vlaamse films als internationale coproducties genieten ervan. De sector heeft er dan ook goed aan gedaan om zelf de problemen van het systeem politiek aan te kaarten en te pleiten voor een aanpassing van de maatregel. De noodzakelijke bijsturing moet ertoe leiden dat de tax shelter in eerste instantie dient waarvoor hij is bedoeld (namelijk middelen creëren voor de financiering van producties) en niet in de eerste plaats als financieel product (waarbij een opbod aan beloofde rendementen

aan de investeerders leidt tot een verschraling van de effectieve financiering van de films en reeksen). Het VAF vindt het behoud van de tax shelter absoluut noodzakelijk en staat achter het standpunt van de sector, die niet enkel pleit voor meer overheidscontroles, maar vooral voor de herziening van het systeem zelf om de uitholling ervan te voorkomen. Aan de pleitbezorgers van de sector zal worden gevraagd om hun voorstellen over te maken aan de commissieleden.

Het zijn de gemeenschappen die de taxsheltercertificaten uitdelen. Aan Vlaamse kant zijn dit twee attesten. Het eerste attesteert dat de productie die gebruik wil maken van de tax shelter beantwoordt aan de definitie van Europese coproductie. Het tweede attesteert dat de productie in kwestie is afgewerkt. Dan pas kan de investeerder zijn fiscaal voordeel valoriseren.

De wisselwerking tussen het VAF en Agentschap Ondernemen in het kader van Screen Flanders loopt goed. Weliswaar is er een logisch verschil in 'bedrijfscultuur' en juridische context, waar oplossingen voor gezocht worden. De toekomst zal uitwijzen of het huidige samenwerkingsmodel als dusdanig standhoudt of aanpassingen vergt.

De game 'Forestpals' waarnaar wordt geïnformeerd, heet in het Nederlands Bongobos. De ontwikkelaar GriN kreeg hier inderdaad 60.000 euro voor van het Gamefonds. Het is een iPad-game voor kleuters, dat is opgehangen aan de seizoenen. 'Herfst' en 'winter' zijn inmiddels verkrijgbaar, 'lente' en 'zomer' volgen nog. Het VAF vroeg informatie op over de reële verkoop van deze app maar heeft deze nog niet ontvangen.

In tegenstelling tot het Mediafonds in Nederland, richt het Vlaamse Mediafonds zich tot zowel openbare als commerciële omroepen. Er zijn zeker parallellen tussen beide fondsen, maar de ontstaansgeschiedenis is heel anders en verklaart het verschil. In Nederland ontstond het fonds, toen Stimuleringsfonds voor Culturele Omroepproductie geheten, ter compensatie voor het feit dat de publieke omroepen via de STER reclame uitzonden. In Vlaanderen werd vooral gezocht naar een positief alternatief voor quota's van de omroepen ten voordele van de onafhankelijke productiesector, iets waar binnen onze politieke context geen draagvlak voor was (bijvoorbeeld in tegenstelling tot Frankrijk). Daarom werd een stimuleringsmaatregel voor de Vlaamse zenders (publiek én commercieel) in het leven geroepen onder de vorm van een Mediafonds, dat hoogwaardige coproducties tussen zenders en onafhankelijke producenten financieel beloont.

Er wordt door het VAF (afdeling Flanders Image) samengewerkt met Flanders Investment & Trade, maar er is zeker ruimte voor verbetering. Een formeel obstakel voor een intensievere samenwerking zit vervat in de regelgeving van F.I.T., meer bepaald in de regels rond parallelle subsidiëring. Deze regels maken het gezamenlijk opzetten van initiatieven of het ondersteunen van acties die geïnitieerd worden door het VAF ten dienste van de audiovisuele sector, bijna onmogelijk. Op het vlak van het audiovisuele werkt F.I.T. met andere focuslanden dan de prioritaire landen of regio's die door het VAF, op basis van expertise en in overleg met de sector, werden bepaald. Een voorbeeld: Frankrijk is voor het VAF en de sector een prioritair land omdat daar zowat alle festivals en beurzen met internationale uitstraling en impact worden georganiseerd, en omdat Frankrijk ook algemeen beschouwd wordt als de springplank naar de internationale erkenning van zogenaamde auteurscineasten. Bij F.I.T. ligt de focus voor het audiovisuele op Spanje. Frankrijk is voor hen prioritair voor andere sectoren.

De samenwerking beperkt zich tot op heden dan ook tot onder andere logistieke zaken. Zo stelt het VAF zijn Huis van de Vlaamse Film soms ter beschikking voor door F.I.T. in Brussel georganiseerde netwerkingsdagen tussen bijvoorbeeld Vlaamse en Spaanse produ-

centen. Ook in 2014 zal dit gebeuren voor een door F.I.T. geïnitieerd netwerkingsevenment tussen Vlaamse en Duitse producenten. Verder ontvangt het VAF af en toe vragen van bepaalde buitenlandkantoren van F.I.T. voor informatie of advies. Ten slotte verspreidt het VAF via zijn kanalen ook informatie over bijvoorbeeld handelsmissies waarbij een audiovisueel luik is gepland, zoals deze naar Canada in maart/april 2014.

Het VAF heeft heel wat instrumenten om partijdigheid in zijn commissiewerking zoveel mogelijk uit te sluiten: er zijn strikte regels voor de commissieleden; er wordt eerst individueel en pas in een tweede fase collectief gestemd over aanvragen; bij betrokkenheid wordt gewerkt met plaatsvervangers; de georganiseerde sector heeft veel inspraak in de samenstelling van de commissies; commissies worden om de twee jaar deels vernieuwd enzovoort. Het VAF meent daarmee de nodige maatregelen te nemen om de commissiewerking zo zuiver mogelijk te houden.

Geen enkel selectiesysteem dat is gestoeld op inzicht en expertise van mensen is volledig objectief. Het is onrealistisch te verwachten dat een creatief project/proces volledig kan gescreend worden op eenduidige of kwantificeerbare parameters. Commissieleden volgen een leidraad in de beoordeling, doch deze wordt aangevuld door hun deskundigheid, ervaring, inzicht enzovoort. Alle meningen vullen elkaar aan en zorgen voor debat en afweging. ‘Gekruiste subjectiviteiten’ wordt dit ook wel eens genoemd.

Helaas is het praktisch onmogelijk om alle aanvragers hun project mondeling te laten toelichten op de commissievergadering. Zoals in de introductie vermeld, gaat het over in totaal een 500-tal aanvragen op jaarbasis. De aanvrager krijgt wel binnen de commissieleden een rapporteur toegewezen, met wie hij vooraf en achteraf een gesprek kan hebben. In de bezwaarcommissie worden de aanvragers wél gehoord.

Waarom Vlaanderen zoveel talent telt, is niet sluitend te beantwoorden. Het VAF kan enkel maar dat talent omkaderen, koesteren, kansen geven en responsabiliseren. Dat is de hoofdbetrachting van het Vlaams audiovisueel beleid, waar het VAF met overtuiging en enthousiasme het gezicht van is.

De heer *Philippe De Coene* dankt het managementteam van het VAF voor de verhelderende uiteenzetting en wenst hen nog veel succes in het stimuleren van de audiovisuele sector.

Philippe DE COENE,
voorzitter

Johan VERSTREKEN,
verslaggever

Gebruikte Afkortingen

BAM	Instituut voor Beeldende, Audiovisuele en Mediakunst
CJSM	Cultuur, Jeugd, Sport en Media (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
CO_2	koolstofdioxide
F.I.T.	Flanders Investment & Trade
NASA	National Aeronautics and Space Administration
UA	Universiteit Antwerpen
UGent	Universiteit Gent
VAF	Vlaams Audiovisueel Fonds
VFL	Vlaams Fonds voor de Letteren
ViA	Vlaanderen in Actie
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VTM	Vlaamse Televisiemaatschappij
VUB	Vrije Universiteit Brussel
WO I	Eerste Wereldoorlog